

DE POSTRIJDER

Men schrijft in

te Tongeren, bij M. COLLÉE, uitgever & eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

De Postrijder verschijnt 's dinsdag 's donderdags & zaterdags.

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement

binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr.

Een blad afzonderlijk, 13 centimen.
Aankondigingen, 15 centimen per drukregel.

TONGEREN, DEN 3 OCTOBER.

Frankrijk en het Pausdom.

Men leest in *la Paix*: Het verval van Frankrijk volgt in alles op dat der tijdelijke macht van het Pausdom en wij achten het de aandacht waardig om hetzelfde in zijne verschillende tijdstippen na te gaan.

In 1850 wilde Frankrijk een italiaansch verbond stichten, onder het hooge voorzitterschap van den Paus en het scheen sterk genoeg om dit ontwerp ten uitvoer te brengen, indien het er sterk aan gehouden had.

In 1860 bepaalde het zich met de volkomene onschendbaarheid der Romeinsche Staten te waarborgen. Later stelde het zich te vreden met de helft ervan te beschermen, waaronder het domein van den H. Petrus; het durfde nog Garibaldi, den geheimen bondgenoot des konings, bevechten.

In 1870 ging Frankrijk voor de vierde maal achteruit: het verliet Rome en wenschte de overweldigende geluk, die de eenwige stad verdedden en verraadden. In 1874 moet de eenige fransche vlag die nog in de italiaansche lucht wapperde, de vlag van den *Orénoque*, uit Civita-Vecchia verdwijnen.

Waartoe dient het dat men een miljoen soldaten onderhoudt en drie miljoen nieuwe geweren doet maken, wanneer men zich al die droevige toegevingen moet getroosten welke de zwakheid van een volk alleen kan verschoonen!

De fransche liberalen beschuldigen Lodewijk-Philips van eene te groote toegevendheid jegens de vreemde mogendheden; nogtans deed deze vorst Ancona bezetten en bleef er langen tijd niettegenstaande de levendige protesten van Oostenrijk en Engeland. Heden juichen zij toe bij de vernederingen welke hun vaderland ondergaat, en hunne vreugde is grooter dan zij durven bekennen, aangezien het Pausdom den wensslag van die vernederingen gevoelt. Laat ons opmerken, oordeelen en leeren.

Helpt de Carlisten.

Thans bevinden zich te Brussel een en dertig Carlisten, te Pau door den edelmoedigen Mac-Mahon gevangen en van daar naar België overgevoerd. Die ongelukkige slachtoffers der verkleefdheid aan de edelste der zaken bezitten noch geld noch duit, en lijden gebrek aan alles. Het komitee van Brussel heeft hun kleederen en spijs verschaffd. Negen van hen vonden werk, maar wat met de overigen gedaan? Men telk er tusschen twee KOLONELS, die toch noch werken noch bedelen kunnen.

Twee duizend frank werden door het komitee verzameld; dit sommetje is niettemin te klein om langen tijd mede te gaan; en welhaast zal de spaarpot van het komitee, ten gronde toe, ledig staan. Daarom vragen wij bij alle waarachtige katholieken hulp en bijstand. *Karel VII verdedigt godsdienst en eigendom tegen hunne vijanden. Zijn recht is onbetwistbaar, en tegen recht bestaat immers geen recht. Komt de koning op den troon zijner voorvaders, hij zal welhaast den Paus ter hulpe snellen, en het tijdelijk gezag der heilige Kerk doen herbloeien.* Bij gevolg die don Carlos ondersteunt, werkt, buiten allen twijfel, in het belang van het pausdom.

De giften kunnen besteld worden op het bureau van den Postrijder.

De plannen van Peerjan

DOOR

SLEECKX.

(14^e VERVOLG.)

Koeten waren 't, even als hun rosse vriend, die verre van Bruino te lijve te willen, integendeel, trotsch hunnen heimelijken wrok, zich wel wachten hem het vuur aan de schenen te leggen.

Daar schoot Peerjan iemand te binnen: — Marus! riep hij eensklaps, nadat zij te vergeefs den rei van Tistes makkers gemonsterd hadden.

— Inderdaad!
— Hij is de man dien wij zoeken!
— Hij zoude vast er niet aan denken terug te deinen!
— Wij kunnen geeneten heteren terger vinden, dan hij!

Marus was een grove, domme en woeste kinkel sedert eenigen tijd door de Claessens als knecht aanvaard, wijl niemand hem wilde, en hij met eene kleine huur moest voor lief nemen.

Uit de omstreken van Lier, alwaar hij achtervolgens om zijne opviengende en zijn onverdraaglijk karakter, op een half dozijn hoeven zich deed weggagen, was hij naar den polder afgezaakt.

Alvorens in Austruweel aan te komen, had hij beurtelings te Eeckeren en in verschillende andere polderdorpen gediend en overal den naam van een ruwen gast en een onverbeterlijken twistzoeker nagelaten.

Herhaalde malen had hij, ter oorzaak van kloppartijen, met de justitie een eijte te pellen gehad en was hij, of voor zijne eigene heldendaden of door zijne deelneming aan die van anderen,

Gisteren achternoen hebben de beggijnen, verjaagd door den geuzen-gemeenteraad van Gent, de stad verlaten, en hebben hunnen intrek genomen te St-Amansberg.

Het *Fondsblad* zegt daarover:

Heden namiddag, ten 2 1/2 ure, onder den toeloop van eene aanzienlijke volksmenigte, niet alleen van de stad, maar van een aantal naburige gemeenten, heeft de tocht der beggijnen van het hof van Ste-Elisabeth naar St-Amansberg, plaats gehad. Duizende en duizende Gentenaars waren te been, om een droevig vaarwel te wenschen aan de vrome dochters, die, even als hunne voorgangsters van den vroegsten tijd, nog onlangs Gent met weldaden van allerlei aard beloofd en gedankt hebben voor de gulle gastvrijheid, die hun verleend was.

Met ledwezen zag onze bevolking den langen, deftiger stoet, die stil en traag door de stad reed. Maar wij moeten er eveneens bijvoegen, dat gansch de deftige burgerij van Gent, door het vergezellen van den uittocht der weggejaagden, protest aantekende tegen den lallen religiehaat van een handvol ellendigen, die slechts bij machte zijn eene instelling af te breken en er geene enkele weten te stichten.

Deze uitrijding der beggijnen is dus verre van een triomf te zijn voor de mannen van het stadhuis, verre van daar. Het was een zegetocht voor deze iverige vrouwen, en dit werd haar door de toelichtingen van duizende aanwezige, duidelijk gemaakt.

Reeds een uur voor den uittocht verdrong zich eene ontzaglijke volksmenigte aan den ingang van het Begginhof, en op het oogenblik dat de altocht begon was deze menigte zoodanig aangegroeid, dat de onafzienbare reeks rijtuigen, die alle tot de deftigste families der stad behoorde, niet dan met de grootste moeite er zich eenen weg door kon baanen.

De straten waardoor de stoet moest passeeren, hebben gezamenlijk eene lengte van ongeveer drie kwart uurs, en overal op gansch den weg was de volksmenigte ontelbaar.

Binnen de stad was geen enkel teeken van versiering te bemerken; Gent was doodsch en stil; het droeg den rouw over de goddelooze en hatelijke uitrijding.

Gansch anders zag 'er uit op St-Amansberg; het geheele dorp was in feest.

Overal wapperden de pauselijke en nationale vlaggen; de festoenen en bloemkransen slingerden langs de gevels der huizen of omkransden welgepaste spreken en jaarschriften.

Aan beide kanten van den weg en op een korten afstand van elkander, waren mastbooms geplaat in wier wiegelende toppen, vlaggenbundels wapperden, en wapenschilden van den Paus en van den hertog van Arenberg prijkten.

Alles juichte, alles lachte, alles leverde een feestelijk uitzicht op.

Niet alleen op gevel, dak en opschrift blonk het gastvrije « Welkom! » maar uit ieders hart welde dit woord in een vreugdekreet op, en herklonk duizende malen herhaald door de lucht. En geen wonder, want behalve het zedelijke goed dat deze menschlievende vrouwen te St-Amansberg zullen stichten, zullen zij eveneens voor deze nog nieuwe gemeente, een tijdvaak openen van onschatbaren bloei en welvaart.

Het zou ons onmogelijk zijn, al de bijzonderhe-

den op te sommen, die deze plechtigheid hebben opgeluisterd.

Bij de aankomst van den stoet te St-Amansberg, werden de uitgegane beggijnen, aldaar door den burgemeester en schepenen en de deftigste ingezetenen van het dorp verwelkomd.

Een luidruchtig gejuich daverde door de lucht; de kreet liep voort door het gansche dorp, als een ontzaglijke kreet van liefde — een plechtig verbond van de ingezetenen jegens de nieuw aankomende bevolking, bekrachtigd door het vaderlandschheid, door de fanfaren aangeheven. De geestdrift der menigte was onbeschrijfelijk.

De stoet richtte zich naar St-Amansberg, waar de beggijnen op het nieuw Begginhof ontvangen werden door den bisschop van Gent en den hertog van Arenberg.

Middelbaar onderwijs.

Uit een verslag dat wij hebben meegedeeld, over den uitslag van den prijskamp voor het middelbaar onderwijs, blijkt ten duidelijkste hoeverre het onderwijs der katholieke gestichten, die hedenlaags door onze verlichte doktrinaars zoo hevig bestreden worden, boven datgene der gouvernementsscholen uitmunt.

Bijna al de eerste prijzen zijn door leerlingen der katholieke gestichten weggedragen. Het St-Rombautskollegie te Mechelen bekam niet minder dan 2 eerste prijzen, 5 accessits en 1 eervolle melding. Dat van St-Truiden bekam insgelijks een aantal onderscheidingen; terwijl de atheneums van Brussel, Gent en andere steden, waarmede onze doktrinaire beschavers zoo hoog wegloopen, slechts weinig en sommige in het geheel niet, op de lijst der bekreunde gestichten te vinden waren.

Deze prijskamp voor het middelbaar onderwijs, mogen wij dan ook zonder twijfel als een nieuwe en schitterende zegepraal beschouwen, die door het katholiek onderwijs op de gouvernementsscholen behaald is.

Landbouw.

DE BESTE WIJZE OM DEN LANDBOUW AAN TE LEEREN.

De akkerbouw is eene diepe wetenschap geworden; maar zij is uitgestrekt en verwickeld. Hoe moet men het aanleggen om deze wetenschap te verwerven? Welke is de doelmatigste wijze om ze met vrucht te studeeren? Dit zijn vraagstukken nopens welke de geleerden zelven het niet eens zijn. De aanhangers van den ouden sienter prijzen den akkerbouw allen; zij beschouwen de theorie als eene bron van dwalingen en als machteloos voor de beoefening eener kunst die in hunne oogen louter praktisch is. Anderen verheffen op hunne beurt de aanbelangenheid der grondslagen en de noodzakelijkheid der theoretische kennis, zonder welke de landbouwer blindelings zou te werk gaan.

Tusschen deze beiden uiterste punten zijn er bedaarde geesten, die, de kwestie diep doorgedrukt hebbende, denken dat het volstrekt noodzakelijk is de theorie bij de ondervinding te voegen, dat de eene de andere moet verlichten, dat men tot de grondslagen moet henen gaan door het behulp der boeken, dat men de praktijken van onderscheidene streken moet vergelijken bij middel van reizen, en slechts dan hand aan 't werk slaan als men heeft leeren waarnemen en oordeelen, niet alleenlijk wat men verricht, maar wat men zou moeten verrichten.

Hij had zich gelast den bedeljongen voor de verrijdeling van hun eerste ontwerp te straffen en tot opkrossing naar eene andere gemeente te dwingen.

Hij had beloofd hen twee vliegen in eenen klap te helpen slaan, hij had versproken Bruno de ribben te breken.

XI.

Op de kermis.

Behalve hare jaarmarkt, die den zondag voor den eersten mei gehouden wordt, viert de gemeente Eeckeren, laat in den zomer, in de maand september eene kermis, die onder de befaamde van den polder gerekend wordt.

Niet alleen de bewoners der omliggende vlekken, dorpen en gehuchten, ook de stedelingen komen er in grooten getalle toegestroomd.

Eeckeren is geen gewoon dorp.

Hoofdplaats van eene vrederechtshof, dat de gewichtigste poldergemeenten bevat, telt het eene bevolking van ruim vier duizend zielen voor eene oppervlakte van vijf duizend hektaren.

Het is op omtrent anderhalve mijl afstands van Antwerpen gelegen, links van de groote baan, die van deze stad naar Berg-op-Zoom voert.

Tegenwoordig loopt de ijzerweg op Holland er voorbij, doch in den tijd, waarop onze historie voorviel bestond die weg nog niet.

De inwoners geneeren zich niet uitsluitelijk met den landbouw, gelijk die van de meeste dorpen, vele leggen zich op de nijverheid toe.

Men vindt onder hen lijnwaadwevers, steenbakkers, huidveeters, olieslagers, cicoërbereiders, enz, zonder van de brouwers, molenaars en andere industriele te gewagen, die men overal ten platten lande aantreft.

Neemt men daarbij in aanmerking, dat Eeckeren eene zeer fraaie en rijke plaats is, van ettelijke

Welke loopbaan toch! zij omvat, in al hare verdeelingen, de landbouw-wetenschap of 't algemeen stelsel dezer huishoudkunde, die de middelen aanduidt om alles wat de aarde voortbrengt voor de behoeften van den mensch te vermeerderen en te verbeteren, begrijpende tevens de spijzen en de dranken, de kleederen en de versierselen, de huysvesting en de meubelen, de rij- en de vaartuigen, al de grondstoffen en al de machines dienstig om hemittigd te worden in de zoo fabriek kunst van nut en van verlustiging, zelfs ook in die welke ons datgene aanschaffen wat wij het overvloedige heeten en nogtans hoogst noodzakelijk is.

Als men de oogen vestigt op de overgrootte uitgestrektheid der kennisen door deze korte ontleiding verondersteld, is men geneigd uit te roepen met den grooten naturalist: « Helaas, wat zijn er toch veel zaken die wij niet kennen! » En onze onwetendheid ware nog weinig, indien onze onmachtzaamheid onzen toestand niet verergerde en ons niet in het geval bracht van met waarheid te roepen: « Helaas! hoeveel dingen verliezen wij niet door onze eigene schuld! » Iets wat eenen vermaarden latijnschen landbouwkundige heeft doen zeggen, dat, vooral in landbouwzaken, de onvoorzichtigheid en verzuimenis immer schadelijker zijn dan de wetenschap nuttig is.

(Bulletin de l'Agriculture.)

Collegie van Tongeren.

Toen over een paar jaren de gemeente-kiezingen op handen waren, voorspelden wij aan onze medeburgers, dat, indien de liberalen de meerderheid op het stadhuis kregen, hun eerste werk zou zijn het godsdienstig onderwijs uit ons collegie te verbannen.

Wat wij voorspelden is gebeurd. Het godsdienstig onderwijs is in het collegie van Tongeren afgeschafd.

Het is onmoedig te vragen door wiens schuld de priester buiten het collegie gestoten is. Onze liberale stadhuisbazen, ziende dat de burgerij hun gedrag afkeurt, zouden vandaag wel willen doen gelooven dat zij de afwijzigheid van den priester betreuen en dat zij niet beter verlangen dan het godsdienstig onderwijs in onze scholen te zien herstellen.

Eene enkele vraag. Hebben de doofstommen die op het stadhuis zitten ooit gevraagd dat er een nieuwe professor van godsdienst benoemd werd? Wanneer, waar, aan wie hebben zij dat gevraagd?

En indien zij het ernstig vroegen, zou dan de bisschop hun niet moeten antwoorden dat dewijl zij hunne volle goedkeuring geven aan eenen directeur en aan sommige professoren die met de vrijdenkerij manifesteren, de zes doofstommen van het stadhuis goed zouden doen van ergens eenen abt der vrijdenkerij te gaan zoeken om den vrijdenkers godsdienst in hun collegie te onderwijzen?

Het prulblaatje dat alle zaterdagen spreekt in den naam der aardige raadsliden die op het stadhuis zitten zonder spreken, beeldt zich zeker in dat Mgr de Bisschop in de tegenwoordige omstandigheden eenen priester naar het collegie van Tongeren kan zenden.

Zou die priester daar iets meer kunnen doen dan hetgeen de eerv. abt Mievis gedaan heeft?

Insthoven en buitenverblijven omgeven en in de geschiedenis vermeld, dat men er de ruinen ziet van een oud kasteel, hetwelk eens den prins der Vlaamsche schilders, den grooten Rubens, toebehoorde, en alwaar hij wanneer hij te Antwerpen verbleef, het schoone jaargetijde placht door te brengen, dat de Hollandsche veldheer Oldam er in 1705 den Fransen maarschalk Boullers het gevecht leverde, onder den naam van « Slag van Eeckeren » bekend, dan moet men bekennen, dat het van meer betekenis dan menige zogenoemde stad in het buitenland is en, even als vele andere onzer bloeiende en volkrijke gemeenten, in Frankrijk, bij voorbeeld, zich met sommige hoofdplaatsen van provincie of « chefs-lieux de prefecture » zouden kunnen meten.

Wij zijn op de kermis van Eeckeren. De toeloop is ontzaglijk, wat zeggen wil, aanzienlijker dan op andere jaren.

De straten zijn met vreemde bezoekers dicht bezaaid, en nog komen gedurig nieuwe toe, en wemelen al de wegen en paden, die naar de kuip van het dorp leiden, van steedsche wandelaars, danslustige paarkens, luidruchtige boeren en boerinnen, kermisvolk van allen stand en ouderdom.

De stedelingen hebben den onvermijdelijken spottlach om den mond, waarmede de Antwerpenaar meent het gevoel zijner meerderheid te moeten uitdrukken, zoodra hij buiten de muren zijner geliefde Scheldestad treedt, de paarkens gaan gerand, hand aan hand of gelijk in de schilderijen van onzen onnavolgbaren Teniers, malkaar omstrengelend, vertrouwelijk keuvelend, bezijden de baan, de niet vrijdende boeren en boerinnen kuieren in breede rijen al zingende voort, de meikens voorop, met de wapperende hardgekleurde linten op den spanen hoed, de jongens, met de witte steenen pijp in den mond, achteraan.

(Wordt vervolgd.)